

1

PARIJS, NOVEMBER 2024

Eva belde om te zeggen dat ze het kwijt was.

Ze doelde op haar kat die was verdwenen. Eva was mijn nieuwe vriendin in Parijs. We vonden het fijn om weinig over elkaar te weten omdat er zoveel te ontdekken viel. Toen ik eind juli voor een maand uit Parijs vertrok, had ze een ansichtkaart naar mijn adres in Londen gestuurd.

Zomerse kusjes van mij en het.

Ik was even kwijt wie het was maar toen schoot me te binnen dat het de naam van haar kat was. Op de andere kant van de kaart had Eva het als olympische fakkeldrager van Parijs 2024 getekend in een trainingspak en limoengroene hardloopschoenen. De kaart was alleen aan mijn voornaam gericht.

We doorliepen alle mogelijke plekken waar het zou kunnen uithangen en klopten aan bij alle burens in haar straat. Eva woonde in een studio in de rue des Trois Portes, op twee minuten lopen

van de Seine en de Notre-Dame. Voordat het verdween, hield ze haar voordeur met een ketting op een kier zodat niemand kon binnenvallen wanneer haar kat de trap af trippelde naar de binnenplaats. Haar man woonde in Seattle in Amerika. Ze was hem kwijt. Haar kat. Hij sliep op haar bed en Eva zei dat zijn spinnende geluiden haar equivalent waren van de kerstlichtjes waarmee de bomen in onze buurt binnenkort doorregen zouden zijn. Een week voor zijn verdwijning had onze wederzijdse vriendin Fanny, die iets financieels deed, Eva's kat omgedoopt tot Bob. Fanny droeg een ceintuur die haar smalle heupen omsnoerde, had heldere, stralende ogen, siersteentjes op haar nagels, en liep vaak met een sigaret die onder haar ceintuur stak.

‘Sorry, Eva,’ zei Fanny. ‘Het fokt me op. Vanaf nu is het Bob. Met Bob weten we waar we staan.’

‘Waar staan we dan?’ wilde Eva weten.

‘Ik weet het niet precies,’ antwoordde ze. ‘In Frankrijk zou Bob Rob zijn.’

Fanny maakte een afwezige indruk. Ze leidde een soort parallel bestaan op erotische hoogtes met haar meest gekoesterde geliefde, Lucia, een van haar drie geliefdes in de maand november. Ze was de enige Française van ons vrienden-groepje. Elke dag herinnerde Fanny me eraan om aan de rechterkant van de weg te fietsen, niet

aan de linker, en om een helm te kopen omdat ik op van die e-bikes reed die je met een telefoon huurt. Fanny hield namens haar cliënten de Amerikaanse verkiezingen in de gaten, die op 5 november 2024 zouden plaatsvinden.

Eva had die ochtend voor de spiegel haar pony geknipt. Hij was recht, symmetrisch, vlak boven haar wenkbrauwen. Ze had het zwarte haar van haar Spaanse moeder geërfd en de blauwe ogen van haar Deense vader. Iedereen riep Oooh als ze in Eva's ogen keken. Ze had in een doe-het-zelfzaak aan de rue des Écoles haar favoriete cologne ontdekt (met noten van tijm en cederhout), die in een rank retroflesje stond uitgesteld op de toonbank naast kalkaanslagverwijderaar, besteksets en tubes tegelkit. Fanny gelooft dat Eva's blauwe ogen moeten vechten vechten vechten met de heersende fantasie van eeuwige jeugd en onderdanigheid, maar ze betwijfelt of de fabriekscologne Eva bij die strijd zal helpen – al verjaagt de geur wel de muggen.

Ik noem haar Eva de Vijfde omdat ze vijf talen spreekt: Deens, Spaans, Frans, Duits en Engels. Ze vindt het jammer dat haar Duits ondanks haar studie aan een vooraanstaande kunstacademie in Berlijn niet zo vloeiend is, dus ze staat erop dat ik haar titel in Eva de Vierde verander.

Voor zover het aan Eva lag was haar kat God, in iedere taal.

Bob was liefde. Zwarte vacht. Witte buik, witte pootjes. Rechteroor kleiner dan het linker. Een stuk kleiner. Zo groot als de kleinste mensen-teen. Fanny, die katholiek was opgevoed, suggereerde dat God een oordelende aanwezigheid is en Bob niet, maar Eva bevestigde dat haar kat absoluut over haar oordeelde.

De hele verwikkeling, die voor Eva een tragedie was, was voor mij een welkome onderbreking van het schrijven van mijn essay over Gertrude Stein, over wie ik veel te veel en helemaal niets wist. Stein versperde mij de weg. De weg naar begrip. Bij het lezen van haar verbluffende en begoochelende werk wilde ik het soms weleens een mep verkopen. Ze wilde dolgraag door lezers gevonden worden, en toch was er een deel van haar dat het liefst onvindbaar bleef. Ze schaamde zich voor haar succesvolle autobiografie omdat die zo begrijpelijk was. Als ik naar foto's van haar kijk, krijg ik geen toegang tot haar ogen. Ik verloor me soms zo in de maalstroom van informatie over haar dat ik mezelf aan de basale feiten moest herinneren.

Gertrude Stein werd in 1874 geboren in Allegheny, in de Amerikaanse staat Pennsylvania. Doch-

ter van Duits-Joodse immigranten. Haar vader, Daniel Stein, geboren in Beieren, was in 1841 op achttienjarige leeftijd naar Amerika gekomen om met zijn broer Salomon een kledingzaak te openen. Haar moeder, Amelia Keyser, dochter van eerdere Beierse immigranten, was in Amerika geboren. Daniel zou een rijke zakenman worden. Zijn jongste kind, Gertrude Stein, zou een legende worden, een vooraanstaand vertegenwoordiger van het literair modernisme en misschien wel de enige vrouwelijke avant-gardeschrijver ter wereld wier naam op Times Square heeft geschitterd. Naast het schrijven van romans, toneelstukken, poëzie, essays en libretto's verzamelde ze de meest gedurfde kunst van het begin van de twintigste eeuw en schreef ze 'woordportretten', die naar ze hoopte de radicale visie weerspiegelden van Cézanne, Matisse en Picasso. Ze zou gefotografeerd worden door Man Ray en Cecil Beaton, Picasso zou haar portret schilderen, ze zou vanaf haar negenentwintigste in Frankrijk wonen en daar op haar tweeënzeventigste sterven. Toch kostte het Gertrude Stein moeite om gepubliceerd te worden en ze liep al tegen de zestig toen ze roem en gloire verwierf. Ze was goede vrienden met een collaborateur in het Vichy-regime tijdens de Tweede Wereldoorlog. Ernest Hemingway beschreef haar als iemand met 'immigrantenhaar'.

Ik was het kwijt. Wie was Gertrude Stein?

Immigrantenhaar. Wat betekenen woorden?

Als schrijver beperkte Gertrude Stein bewust haar vocabulaire. Ze wilde niet werken vanuit een uitgebreid woordenbuffet. Haar toekomstige vrouw, Alice B., zou in plaats daarvan een uitgebreid spijzenbuffet op tafel toveren, waaronder een soufflé met gesuikerde viooltjes.

‘Je bent natuurlijk nooit jezelf.’ Dit is een citaat uit Gertrude Steins *Everybody’s Autobiography*, en ik denk dat het iets voor Eva betekende. Het betekende iets voor mij. Misschien is dat wel waar het modernisme om draait. Niet jezelf zijn. Is dat een wenselijke manier om te leven? Of is het de enige manier om te leven? Hoe zetten wij onszelf in elkaar? Stein, de dochter van immigranten, was geobsedeerd door wat zij ‘compositie’ noemde.

Compositie van het Latijnse componere, dat ‘in elkaar zetten’ of ‘samenstellen’ betekent.

Ondertussen bleef Eva, die in Kopenhagen was geboren, doorzoeken naar het die nu Bob en niet Rob was terwijl de novemberregen neerdaalde op de hoge gele kranen die de Notre-Dame res-

taureerden. Fanny en ik waren nieuwsgierig naar Eva's afwezige echtgenoot, maar ze liet duidelijk blijken dat ze niet gediend was van mensen die informatie probeerden los te peuteren. We wisten dat hij uit Aberdeen kwam en Hamish heette. Hij werkte als timmerman op filmsets en woonde in Seattle maar reisde voor zijn werk overal naartoe. Eva werkte in Parijs aan een graphic novel. Ze hadden elkaar al een jaar niet gezien en facetimesden eens per week. Wanneer ze elkaar spraken had Eva meestal haar kat op schoot. Fanny, die soms bij deze sessies aanwezig was – ze zei dat Eva's wif sneller was dan die van haar – vertelde me dat hun gesprekken hoofdzakelijk over de kat gingen. Het was alsof Eva en Hamish via Bob over hun eigen situatie spraken.

Ik opperde tegen Fanny dat haar kat misschien wel daarom was weggelopen. Hij had er niet mee ingestemd om in hun huwelijk te participeren, of de gaten in hun communicatie te vullen, of naar hun problemen te luisteren.

'Ja,' beaamde Fanny, 'Bob was er niet op ingesteld om ze te helpen hun verschillen te overbruggen.' Terwijl de regen neerdaalde op de duiven in de rue Maître Albert, een oud smal straatje in het 5de arrondissement, viel me op dat we in de verleden tijd over Bob waren gaan praten. Gertrude Stein schreef in de voortdurende tegenwoordige

tijd. Vanwege Eva's queeste om haar kat in leven en levend in het nu te vinden, probeerden Fanny en ik alleen de voortdurende tegenwoordige tijd te gebruiken wanneer we het in Eva's bijzijn over Bob hadden.

‘Als ik het niet vind kan ik net zo goed in de Seine springen,’ zei Eva.

Ik zag dat ze buiten op haar vensterbank een kakivrucht te rijpen had gelegd. Ze zei dat ze er naar uitkeek om hem te proeven. Dat was een goed teken. Eva woonde op de zesde verdieping van haar gebouw.